

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

4. søndag i påsketida - 8. mai 2022

Prekentekest: Joh 14,1-11

Lesetekst I: Jes 40,26-31 eller Apg 8,26-39

Lesetekst II: 2 Kor 4,14-18

Trøsten og veien

La ikke hjertet bli grepet av angst

8. mai minnes vi frigjøringen i 1945. Det er temmelig absurd å registrere at det igjen er krig i Europa. Når dette skrives, midt i mars 2022, er Russlands angrep på Ukraina inne i en eskalerende fase. Kyiv står i fare for å bli omringet og isolert fra resten av landet, med de forferdelige følger det vil få for sivilbefolkningen i hovedstaden og landet Ukraina som helhet. Hvis ikke statslederne tar til vettet og får på plass en rettfærdig fredsløsning, kan angrepet på Ukraina utvikle seg til en storkrig. Verden skjelver, og Norge er ikke utenfor enhver fare. Vi er i desperat behov av at Gud åpenbarer seg for oss og sier «La ikke hjertet bli grepet av angst!»

Statslederne både i Russland og Ukraina tolker det som skjer i bibelske termer og med bibelske referanserammer. Den ortodokse kirke står sterkt i begge land, og Ukraina har en president som åpent flagger sitt jødiske opphav. Leseteksten fra profeten Jesaja vil både Putin og Zelenskij være kjent med. Den presenterer Israels og folkeslagernes Gud, han som har skapt stjernenes hær og lagt jordas grunnvoller. Han møter sitt folk med trøst mot syndeskylda og ny kraft når det er nedbrutt og utslitt. Det går an for oss mennesker å kjenne ham og vente på ham og hans frelse.

Trøsteboka

Kapittel 40 hos Jesaja innleder Trøsteboka, som også inneholder sangene om Herrens tjener. I den alternative leseteksten fra Apostelgjerningene 8, siteres det fra den 4. sangen om Herrens tjener i Jes 52,12-53,12. Tjenerens identitet har vært omdiskutert både blant kristne og jødiske teologer til nær sagt alle tider. Den etiopiske hoffmannen som leste om ham, lurte også på hvem tjeneren var. Jeg minnes fra gymnastida at religionslæreren vår var veldig opptatt av å få oss til å forstå at «tjeneren» i Jes 53 ikke var Jesus. Jeg gikk sporenstreks hjem på hybelen og leste Apg 8,35, der det står om Filip: «Han begynte med dette skriftstedet (=Jes 53) og forkynte evangeliet om Jesus for ham (=hoffmannen).» Dermed var saken avgjort for min del, og der har den stått siden. Jeg var ikke enig med min religionslærer.

Evangelieteksten

Evangelieteksten har sin plassering i de siste dagene og timene Jesus var sammen med sine disipler. Det må ha vært kritiske timer for dem alle, ikke minst for disiplene. Om Jesus skriver Johannes i kapittel 13: «Jesus visste at han skulle gå bort fra denne verden og til sin Far». Han hadde altså en klar forståelse av det som forestod. Det kan vi knapt forvente av disiplene. De hadde hørt Jesus si «følg meg», og etter hvert forstått at det var deres kall, og nå kom det kontrabeskjed: «Dit jeg går, kan dere ikke følge meg nå.» Jesus hadde også vært en trygg og god leder og gitt dem beskyttelse mot motstandere de møtte på veien. Nå snakket han om forestående trengsler og at han skulle forlate dem. Det er ikke til å undres over at disiplene var forvirret og urolige over det som skjedde. Teksten presenterer noen av deres spørsmål for oss og Jesu svar på dem. Rekken av spørsmål begynner like før vår tekst og fortsetter etter den, først og fremst med Judas' spørsmål i v.22. Kapitlene 14-17 fremstår likevel først og fremst som en sammenhengende tale av Jesus, selv om vi aner et kort brudd i overgangen fra kapittel 14 til kapittel 15. I tillegg til å trøste disiplene og gi dem utfyllende svar på hva som venter dem, underviser Jesus om forholdet mellom ham selv og hans himmelske Far, og om Den Hellige Ånd. Trøsten ligger først og fremst i dette at han ikke forlater disiplene, selv om han rent fysisk blir borte fra dem, og i at han nå vil gjøre i stand et sted for dem der de skal få være sammen med ham når han kommer tilbake og henter dem.

Jesu guddom

Dette siste, nemlig at Guds folk har bedre tider i vente og at Gud gjør i stand et bedre sted for oss, er i overensstemmelse med løftene i Det gamle testamentet og budskapet i Trøsteboka hos Jesaja. Det Jesus gjør i de første versene av kapittel 14 hos Johannes, er å identifisere seg med Herrens tjener og den Gud som gjør alle ting nye. Samtidig som han skjelner mellom seg selv og sin himmelske Far, synes det ikke å være et skille mellom to vesener. I samtalen med Filip, som er gjengitt i v. 8-11, sier han både «Den som har sett meg, har sett Far», og «Jeg er i Far og Far i meg.» I v. 1 sier han «Tro på Gud og tro på meg», som om der er full parallellitet. I v. 6 har vi Jesu kjente ord: «Jeg er veien, sannheten og livet, ingen kommer til Far uten ved meg». Dette er noen (nesten) tilfeldige eksempler fra et avsnitt i Johannes-evangeliet som bugner av utsagn om Jesu guddom. Sannheten understrekes også av Jesu presentasjonsformel «jeg er», som er et tydelig ekko av Guds selvpresentasjon for Moses i 2 Mos 3,11-15. I Trøsteboka hos Jesaja finner vi også det særegne uttrykket «jeg er Han», som vi trolig kan knytte til Jesu presentasjonsformel, jf. Jes 41,4; 43,10-13; 46,4 m.fl.

Intet annet navn

Jesu ord om at han er veien, sannheten og livet (alle i bestemt form, entall), og at ingen kommer til Faderen (=den sanne Gud) uten gjennom ham, er et av de vanskeligste utsagn vi finner i vår bibel. Orda er greie å forstå rent grammatisk, men vanskelige å akseptere religiøst. Det vet ikke minst den som har vært kristen misjonær i et buddhistisk, hinduistisk eller muslimsk land, eller på jødisk mark. De provoserer, fordi de taler om én eksklusiv vei til Gud, og dermed nødvendigvis om andre religioner som avveier, eller veier som ikke fører fram (blindveier), dersom da ikke Kristus åpenbarer seg eller finnes i de andre religionene. Dette siste har blant andre Kirkenes Verdensråd strevd mye med å finne ut av. Da må man tenke at noen har lært Kristus å kjenne på den alminnelige åpenbarings grunn. Vi kan kanskje ikke utelukke det fullstendig, men bare Gud vet svaret. Vårt ansvar er å forkynne evangeliet om Jesus, for det finnes ikke frelse i noen annen, for under himmelen er det ikke gitt menneskene noe annet navn som vi kan bli frelst ved (Apg 4,12).

Bård Hauge

Pensjonist, tidligere rektor og NLM-misjonær

baardh@online.no